

TOETSINGSADVIES
OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
AMER-9 KOLENCENTRALE TE GEERTRUIDENBERG

139-106

CIP GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Amer-9 Kolencentrale te Geertruidenberg / Commissie voor de Milieu-effectrapportage.

Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage

ISBN 90-71887-56-1

SISO 614.62 UDC 504.064.2:[621.311.2::62-66](492*4930)

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Geertruidenberg /
Amer-9 (kolencentrale) ; Geertruidenberg.

commissie voor de milieu-effectrapportage

WERKGROEP m.e.r. AMER-9 KOLENCENTRALE TE GEERTRUIDENBERG

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van Noord-Brabant,
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

uw kenmerk

10572
onderwerp

Toetins MER
Amercentrale-9

uw brief

2 oktober 1987

ons kenmerk

U592-87/K1/js/139-107
utrecht,

11 december 1987

Met bovengenoemde brief verzocht U de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) Kolengestookte warmte-kracht-eenheid Amercentrale 9.

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41 z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Het advies is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep van de Commissie onder voorzitterschap van ondergetekende. Het omvat de toetsing van het MER in de vorm van opmerkingen en aandachtspunten die zijn bijeengebracht overeenkomstig de onderwerpen die volgens de Wabm en de op 21 juli 1987 door U vastgestelde richtlijnen tenminste in het MER moesten worden behandeld.

Uit het toetsingsadvies komt naar voren dat de Commissie van oordeel is dat het MER over het algemeen een bevredigend beeld geeft van de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit. Ten aanzien van de uitwerking van het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (artikel 41j, derde lid van de Wabm), schiet het MER echter tekort. De Commissie is medegedeeld dat het in de bedoeling van de NV EPZ ligt hier in een aanvulling op te reageren.

Voor het zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief wordt als concrete mogelijkheid, in vergelijking met de voorgenomen activiteit, alleen NO_x -reductie tot 200 mg/m^3 genoemd. Door toepassing van een combinatie van technieken behoren verdere reductiemogelijkheden van de emissie van NO_x (tot circa 100 mg/m^3) tot de mogelijkheden. Bij de opzet van het meest milieu-vriendelijke alternatief had ook aandacht geschonken moeten worden aan een verdergaande:

- SO_2 -emissiereductie; voor de rookgasontzwaveling zijn, naar de huidige stand der techniek, rendementen tot 95 % mogelijk. In dit verband, en ten aanzien van de NO_x -emissiereductie, dient gewezen te worden op het beleid ter bestrijding van de verzuring van het milieu. Nieuwe inzichten maken aanpassing

van de oorspronkelijke depositiedoelstelling noodzakelijk. De oorspronkelijke nagestreefde emissiereductie van SO_2 van 70% in het jaar 2000 zal waarschijnlijk niet gehaald worden. Het ligt daarom in de lijn der verwachting dat een verdere aanscherping van emissie-normen in de nabije toekomst zal plaatsvinden. Bij het ontwerp van de AC9 zou hier reeds op ingespeeld kunnen worden; de technische mogelijkheden hiertoe zijn naar het oordeel van de Commissie aanwezig.

- stof-emissiereductie; in het MER wordt uitgegaan van een maximale stofemissie van 50 mg/m^3 en een verwachtingswaarde van 10 mg/m^3 . De AMvB Grote stookinstallaties geeft de provincies de bevoegdheid een stofnorm van 20 mg/m^3 voor te schrijven. Gezien de genoemde verwachtingswaarde ligt het in de rede deze norm bij de vergunningverlening vast te leggen.

Gelet op het voorgaande geeft de Commissie U in ernstige overweging bij de vergunningverlening ook aandacht te schenken aan een verdere emissiereductie van NO_x en SO_2 .

De Commissie realiseert zich hierbij dat bij milieu-effectrapportage ten behoeve van de besluitvorming over de AC9 emissies van bestaande installaties niet ter discussie staan. Het voorschrijven van verdergaande NO_x -emissiereductie kan echter tot een onevenwichtig pakket milieu-maatregelen bij de Amercentrale leiden. Ik adviseer U daarom overleg met EPZ te starten, teneinde naast de voorgenomen rookgasontzwaveling bij de AC8 tevens denitrificatie van de rookgassen uit te voeren. Dit zou door middel van aanvullende voorschriften aan de bestaande vergunning voor de AC8 kunnen geschieden.

De Commissie zal gaarne van U vernemen op welke wijze U, bij de verdere besluitvorming over de AC9, gebruik zult maken van haar advies.

De voorzitter,

dr. H. Cohen,
voorzitter van de Commissie m.e.r.

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
AMER-9 KOLENCENTRALE TE GEERTRUIDENBERG

Advies, op grond van artikel 41z, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, over de inhoud van het Milieu-effectrapport over de vergunningverlening voor de Amer-9 kolencentrale te Geertruidenberg.

Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

de secretaris,

drs. R.L.J.M. Klerks

de voorzitter,

dr. H. Cohen.

Utrecht, 11 december 1987

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET TOETSINGSADVIES	2
3. TOETSING VAN HET MER IN HOOFDLIJNEN	4
3.1. Vorm en presentatie en de samenvatting van het MER	4
3.1.1 Vorm en presentatie	4
3.1.2 De samenvatting van het MER	4
3.2 Doelstelling van de voorgenomen activiteit	5
3.3 Beschrijving van de voorgenomen activiteit en redelijke alternatieven	6
3.3.1 De voorgenomen activiteit	7
3.3.2 Nulalternatief	9
3.3.3 Uitvoeringsalternatieven	9
3.3.4 Het meest milieu-vriendelijk alternatief	12
3.4 Besluitvorming en randvoorwaarden	14
3.5 Beschrijving van de bestaande toestand van het milieu rond de Amercentrale	14
3.6 Beschrijving van de effecten op het milieu	15
3.7 Vergelijking van de in beschouwing genomen alternatieven	18
3.8 Overzicht van de leemten in kennis en evaluatie achteraf	19

BIJLAGEN:

1. Openbare bekendmaking van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 9 oktober 1987 in de Nederlandse Staatscourant (nr.195)
2. Brief van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant van 2 oktober 1987 aan de voorzitter van de Commissie voor de milieu-effectrapportage met verzoek om toetsing van het Milieu-effectrapport.
3. Samenstelling van de werkgroep.
4. Lijst van inspraakreacties.

1. INLEIDING

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben met de brief (kenmerk 10572) van 7 oktober 1987 (zie bijlage 2) het milieu-effectrapport (MER) Kolengestookte warmte-kracht-eenheid Amercentrale 9 toegezonden aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.), met het verzoek conform artikel 4lz, lid 1 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) advies uit te brengen over het MER.

De Commissie voor de m.e.r. dient een oordeel over het MER te geven, waarbij het toetsingskader wordt gevormd door:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER, welke werden vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op 21 juli 1987 op grond van artikel 4lo, lid 1 van de Wabm.
- het gestelde in artikel 4lj van de Wabm.
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat ex artikel 4lw, tweede lid van de Wabm.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r., die - onder voorzitterschap van dr. H. Cohen - het advies voor richtlijnen voor de inhoud van het MER op 1 juli 1987 heeft uitgebracht aan Gedeputeerde Staten. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid met "de Commissie". Op verzoek van de Commissie vond op 3 december 1987 een gedachtenwisseling plaats met het bevoegd gezag en de opstellers van het MER aan de hand van een concept van het toetsingsadvies.

In overeenstemming met het gestelde in artikel 4lz, tweede lid van de Wabm heeft de Commissie alle (in totaal 7) via Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant ontvangen commentaren, adviezen en opmerkingen die schriftelijk werden ingebracht, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 4) betrekking hebben op milieu-aspecten van de activiteit, werden zij in dit toetsingsadvies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

De Commissie heeft bij verwijzing naar de inspraakreacties alleen bedoeld te refereren aan het betrokken onderdeel van die reacties. Een verwijzing betekent dus niet een verwijzing naar de integrale tekst van die reactie. Sommige verwijzingen zijn aangegeven als ondersteuning van de mening van de Commissie, terwijl andere verwijzingen onderwerpen aanroeren die hun oorsprong hebben in de inspraak.

2. SAMENVATTING VAN HET TOETSINGSADVIES

Het MER geeft in grote lijnen een bevredigend beeld van de problematiek inzake de voorgenomen bouw van de eenheid Amercentrale 9 (AC 9) en van de te verwachten gevolgen voor het milieu. Het MER en de bijbehorende vergunningaanvragen geven veel relevante informatie.

De belangrijkste tekortkoming van het MER is dat het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast onvoldoende is gepresenteerd en uitgewerkt.

Dit alternatief dient volgens artikel 41 j lid 3 van de Wabm en volgens de richtlijnen in het MER te worden uitgewerkt.

Als concrete mogelijkheid wordt in het MER, in vergelijking met de voorgenomen activiteit, alleen NO_x-reductie tot 200 mg/m³ genoemd. Naar het oordeel van de Commissie zouden bij de beschrijving van het meest milieu-vriendelijke alternatief tevens verdere reductiemogelijkheden van NO_x (tot circa 100 mg/m³) door een combinatie van technieken aangegeven kunnen worden.

Ook voor SO₂ zijn de verdere reductiemogelijkheden niet aangegeven. Door toepassing van de beste bestaande technieken acht de Commissie conversie-rendementen van SO₂ in de rookgassen van de AC 9 tot 95 % haalbaar.

Tenslotte is het meest milieu-vriendelijke alternatief niet uitgewerkt voor verdere beperking van de stofemissies en afvalwaterlozingen.

Daarnaast wijst de Commissie in haar advies in hoofdlijnen op de volgende tekortkomingen in het MER:

- De vorm en presentatie van het MER laat op een aantal punten te wensen over. Een aantal conclusies wordt onvoldoende onderbouwd. De redenen waarom een aantal alternatieven niet worden beschouwd is onvoldoende aangegeven. De toegankelijkheid tot kwalitatieve en gedetailleerde informatie is voor bepaalde aspecten beperkt doordat verwijzingen naar bronnen, alsmede naar passages van de vergunningaanvragen ontbreken.
- Bij de bespreking van het doel van de activiteit wordt niet duidelijk gemaakt welke rol de warmtevraag heeft gespeeld bij het voornemen tot de bouw van de AC 9. Daarnaast is niet ingegaan op de in de RPD-studie "De ruimtelijke inpasbaarheid van enige energieopties" aangegeven kwetsbaarheid van het milieu in de omgeving van de locatie Amer.
- De beschrijving van de voorgenomen activiteit onder par. 5.1 van het MER is uiterst summier en kwalitatief. Zonder bestudering van de vergunningaanvragen kan geen redelijk beeld worden gevormd van de voorgenomen activiteit.
- Gezien het feit dat de rookgasontzwavelingsinstallatie (ROI) voor de AC 8 al in aanbouw is en naar verwachting al in 1989 in werking komt, dient naast de bestaande situatie A (welke om praktische redenen als nulalternatief is beschouwd) tevens B (dat wil zeggen de

- situatie na de in bedrijfstelling van de ROI van AC 8 en voor in bedrijfstelling van AC 9) bij het nulalternatief te worden beschouwd.
- Ten aanzien van de uitvoeringsalternatieven brengt de Commissie kritiekpunten naar voren met betrekking tot:
 - * SO₂-emissiereductie
 - * NO_x-emissiereductie
 - * st^xof-emissiereductie
 - * zuivering afvalwater ROI
 - De beschrijving van de effecten op het milieu geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen:
 - het MER bevat onvoldoende informatie over de effecten van zure depositie als gevolg van emissies van de Amercentrale.
 - de beschrijving van de geluidssituatie na in bedrijfstelling van de AC 9 in het MER is zeer summier. De vergunningaanvraag biedt meer informatie.
 - het MER geeft een te positief beeld van de afzetmogelijkheden van vliegias na in bedrijfstelling van de AC 9.
 - De beschrijving van de alternatieven voor de rookgasontzwaveling (processen met gips-, zwavel- of ammoniumsulfaatproductie) is onvolledig, zodat een onderlinge vergelijking per milieu-aspect niet goed mogelijk is.

3. TOETSING VAN HET MER IN HOOFDLIJNEN

De toetsing is uitgevoerd per hoofdstuk van het MER. Daarbij is aan het begin van de paragrafen steeds de omschrijving van de inhoud van het betreffende onderdeel weergegeven volgens artikel 41j van de Wabm.

3.1 Vorm en presentatie en de samenvatting van het MER

3.1.1 Vorm en presentatie

Het MER is over het algemeen goed leesbaar maar op essentiële onderdelen oppervlakkig. Op enkele punten worden conclusies naar het oordeel van de Commissie onvoldoende onderbouwd (zoals bijvoorbeeld het niet opnemen van uitvoeringsalternatieven met rookgasontzwaveling waarbij zwavel wordt gevormd).

Verder ontbreken op een aantal plaatsen duidelijke verwijzingen (met name in hoofdstuk 5) naar andere onderdelen van het MER of de vergunningaanvragen. Ook referenties naar de bronnen ontbreken op een aantal plaatsen. Hierdoor is de toegankelijkheid tot kwantitatieve en gedetailleerde informatie voor bepaalde aspecten beperkt.

De mate van detaillering is nogal onevenwichtig. Dit geldt met name ten aanzien van hoofdstuk 5 ten opzichte van de hoofdstukken 6 en 7. Daarnaast is binnen hoofdstuk 5 de mate van diepgang bij de beschrijving van de alternatieven onvoldoende en onevenwichtig.

Ten aanzien van het aspect luchtverontreiniging kan het volgende opgemerkt worden. Dit onderwerp wordt in het MER uitgebreid behandeld en ruim voorzien van tabellen, die afkomstig zijn van vrijwel alle beschikbare bronnen van informatie. Wel dient te worden opgemerkt dat er verwarring kan ontstaan waar in tabellen soms maximale waarden, dan weer verwachtingswaarden, soms berekende waarden dan wel gemeten waarden worden vermeld. Veel gegevens zijn vermeld bij vollast, andere (bijv. emissiegegevens) weer bij gemiddelde belasting. Hierdoor is dit deel van het MER moeilijk toegankelijk.

De bestuurders en de meeste inspraakgerechtigden zullen in het algemeen teruggrijpen naar de samenvatting van het MER, die beschouwd kan worden als een samenvatting voor beleidsmakers ("executive summary"). Daarnaast dient opgemerkt te worden dat de beschreven effecten op de verwachtingswaarden zijn gebaseerd. De effecten bij het bereiken van de vergunningwaarden zijn niet aangegeven.

3.1.2 De samenvatting van het MER

Artikel 41j, eerste lid onder h van de Wabm:

Het MER bevat tenminste: "een samenvatting die een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven".

De samenvatting in het MER voldoet naar de mening van de Commissie wat betreft opzet en redactie aan de gestelde eisen en aan de richtlijnen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de inhoudelijke tekortkomingen in het MER ook doorwerken in de samenvatting. In enkele gevallen is het verband tussen de samenvatting en de tekst niet duidelijk. Wat betreft de behandeling van de luchtverontreinigingsaspecten in het MER kan het volgende worden opgemerkt.

Het grote aanbod aan luchtverontreinigingsinformatie is samengevat in één tabel.

Verwarrend werkt de vergelijking tussen de situaties A en B. In gebruik nemen van de rookgasontzwavelingsinstallatie leidt niet tot een beperking van het SO₂-aandeel, maar wel tot beperking van het vliegasaandeel (ten minste van de componenten ervan). Dit dient verklaard te worden, of zonodig gecorrigeerd.

Een aanduiding in concentraties in plaats van in procenten geeft een beter idee van de afmeting van eventuele problemen, ook informatie over de werkelijke emissie (uitworp) zou welkom zijn. De nu gegeven situaties C en D vertonen geen enkel verschil, bij een opgave van de emissies zou een duidelijk verschil tussen C en D voor wat betreft de NO_x-emissie moeten blijken.

3.2 Doelstelling van de voorgenomen activiteit

Artikel 41 j, eerste lid onder a van de Wabm:

het MER bevat tenminste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

Naar het oordeel van de Commissie is de doelstelling van de voorgenomen activiteit in dit MER ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningaanvragen voldoende weergegeven. Volledigheidshalve worden de volgende kanttekeningen gemaakt:

- In het MER wordt niet duidelijk gemaakt welke rol de warmtevraag heeft gespeeld bij het voornemen tot de bouw van de AC 9.
- In de RPD-studie "De ruimtelijke inpasbaarheid van enige energie-opties" wordt gewezen op de kwetsbaarheid van het milieu in de omgeving van de locatie Amer. Bij de bespreking van de beoordeling van de invloed van de elektriciteitscentrale op het natuurlijk milieu zou voor de volledigheid tevens naar de RPD-studie dienen te worden verwezen, waarbij aangegeven zou kunnen worden hoe aan in de studie genoemde bezwaren tegemoet kan worden gekomen.
- Het overheidsbeleid inzake de elektriciteitsvoorziening in de toekomst staat aangegeven in de brief "Regeringsstandpunt m.b.t. Eindrapport van de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid". In het kamerdebat over deze brief is het beleid op enkele onderdelen bijgesteld. Na het ongeval te Tsjernobyl vond een verdere, ingrijpende bijstelling plaats. Het is derhalve niet juist dat het MER op dit punt verwijst naar het ambtelijke rapport "Elektriciteitsvoorziening

